

Ing. Rostislav Chalupa, Ing. Jiří Kadlec,
Ing. Jana Pilátová, Ing. Dagmar Procházková,
Ing. Roman Sedlák, Ing. Jana Skálová, Ing. Pavel Vlach

ABECEDA

ÚČETNICTVÍ PRO PODNIKATELE

2021

- úvod do soustavy účetnictví
- dlouhodobý majetek mimo finanční majetek
- zásoby
- cenné papíry
- finanční majetek
- zúčtovací vztahy
- vlastní kapitál
- dlouhodobé závazky, úvěry, odložená daň a rezervy
- náklady a výnosy
- účetní závěrka
- účetní a daňová soustava
- mezinárodní standardy účetního výkaznictví

ABECEDA účetnictví pro podnikatele 2021

18. aktualizované vydání

Ing. R. Chalupa, Ing. J. Kadlec, Ing. J. Pilátová,
Ing. D. Procházková, Ing. R. Sedlák,
Ing. J. Skálová, Ing. P. Vlach

- ÚVOD DO SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ
- DLOUHODOBÝ MAJETEK
MIMO FINANČNÍ MAJETEK
- ZÁSoby
- CENNÉ PAPIRY
- FINANČNÍ MAJETEK
- ZÚČTOVACÍ VZTAHY
- VLASTNÍ KAPITÁL
- DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY, ÚVĚRY,
ODLOŽENÁ DAŇ A REZERVY
- NÁKLADY A VÝNOSY
- ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
- ÚČETNÍ A DAŇOVÁ SOUSTAVA
- MEZINÁRODNÍ STANDARDY
ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ

Nakladatelství ANAG

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.
Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání
anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

© Ing. Rostislav Chalupa, Ing. Jiří Kadlec, Ing. Jana Pilátová,
Ing. Dagmar Procházková, Ing. Roman Sedlák, Ing. Jana Skálová,
Ing. Pavel Vlach, 2021

Fotografie na obálce © shutterstock.com

Ilustrace © shutterstock.com

© Nakladatelství ANAG, 2021

ISBN 978-80-7554-316-5

Jednotlivé kapitoly zpracovali:

Ing. Rostislav Chalupa	6.2, 6.4, 6.5, 9., 11.
Ing. Jiří Kadlec	1.1., 1.3, 1.4, 1.6, 6.1, 6.3
Ing. Jana Pilátová	1.2, 1.5, 5., 7., 8., 10.
Ing. Dagmar Procházková	3.
Ing. Roman Sedlák	12.
Ing. Jana Skálová	4.
Ing. Pavel Vlach	2.

OBSAH

1. ÚVOD DO SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ	11
1.1 Právní rámec účetnictví a České účetní standardy	12
1.1.1 Stručná charakteristika zákona o účetnictví	12
1.1.2 Stručná charakteristika vyhlášek k zákonu o účetnictví	25
1.1.3 České účetní standardy	28
1.1.4 Obecné zásady pro vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky	30
1.2 Obsahové vymezení základních východisek účetnictví podnikatelů	31
1.2.1 Subjekt účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví	31
1.3 Základní prvky soustavy účetnictví	34
1.3.1 Účetní záznam	34
1.3.1.1 Účetní doklad	35
1.3.1.2 Účetní zápis	36
1.3.1.3 Účetní knihy	36
1.3.1.4 Opravy nebo doplnění účetních záznamů	38
1.3.2 Směrná účtová osnova	40
1.3.3 Vnitropodnikové účetnictví	41
1.4 Úschova účetních záznamů	42
1.5 Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele s vazbou na položky účetních výkazů	44
1.6 Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu	55
2. DLOUHODOBÝ MAJETEK MIMO FINANČNÍ MAJETEK STAV K 2. 3. 2021	57
2.1 Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení	58
2.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů	58
2.1.2 Nehmotný majetek – vymezení z hlediska ZDP	60
2.2 Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení	62
2.2.1 Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů	62
2.2.2 Hmotný majetek – vymezení z hlediska ZDP	64
2.3 Pořizování dlouhodobého majetku	67
2.3.1 Oceňování dlouhodobého majetku	67
2.3.2 Zařazení dlouhodobého majetku do užívání	75
2.4 Modernizace a rekonstrukce dlouhodobého majetku – technické zhodnocení	76
2.5 Odpisování dlouhodobého majetku	82
2.5.1 Účetní odpisy	82
2.5.2 Daňové odpisy	87

2.6	Vyřazení dlouhodobého majetku.....	110
2.7	Nájem a pacht dlouhodobého majetku	113
2.7.1	Nájem a pacht, který není finančním leasingem.....	113
2.7.2	Finanční leasing	116
2.7.3	Účetní pohled na finanční leasing	130
2.8	Užívání majetku na základě smlouvy o výprose či smlouvy o výpůjčce.....	132
2.9	Rezerva na opravy dlouhodobého majetku	134
2.9.1	Zákonné rezervy na opravy hmotného majetku	135
2.9.2	Rezervy na opravy dlouhodobého majetku – ostatní	145
3.	ZÁSObY	147
3.1	Zásoby – vymezení	148
3.1.1	Zásoby nakupované	148
3.1.1.1	Materiál	148
3.1.1.2	Zboží.....	148
3.1.2	Zásoby vytvořené vlastní činností	149
3.1.2.1	Nedokončená výroba.....	149
3.1.2.2	Polotovary vlastní výroby.....	149
3.1.2.3	Hotové výrobky.....	149
3.1.3	Zvířata	149
3.2	Oceňování zásob při pořízení.....	150
3.2.1	Pořizovací cena	150
3.2.1.1	Využití kalkulačních účtů.....	151
3.2.1.2	Rozdělení cenotvorných složek pořizovací ceny zásob na analytické účty	151
3.2.1.3	Pevná cena	152
3.2.2	Vlastní náklady	153
3.2.3	Reprodukční pořizovací cena.....	153
3.3	Způsoby účtování zásob.....	154
3.4	Oceňování zásob při vyskladnění	158
3.4.1	Metoda váženého aritmetického průměru.....	158
3.4.2	Metoda FIFO	159
3.4.3	Pevná cena.....	160
3.5	Zásoby vlastní výroby	161
3.5.1	Nedokončená výroba	162
3.5.2	Hotové výrobky a polotovary vlastní výroby	163
3.5.3	Aktivace materiálu	165
3.5.4	Účtování o zvířatech	166
3.6	Zásoby na konci účetního období	166
3.6.1	Zásoby na cestě	167
3.6.2	Nevyfakturované dodávky zásob	167

3.7	Inventarizace zásob	168
3.7.1	Inventarizační rozdíly.....	169
3.7.2	Opravná položka k zásobám.....	172
3.8	Poskytnuté zálohy a závdavky na zásoby	174
3.9	Slevy u nakoupených zásob.....	174
3.9.1	Bonus	174
3.9.2	Skonto	175
3.10	Komisní prodej.....	176
3.11	Kontrola korunou v maloobchodní prodejně zboží	178
3.12	Reklamace u dodávek zásob	180
4.	CENNÉ PAPÍRY	185
4.1	Rozdělení cenných papírů	186
4.2	Oceňování cenných papírů při pořízení	188
4.3	Oceňování k rozvahovému dni	189
4.3.1	Reálná hodnota.....	189
4.3.2	Ocenění ekvivalenční metodou.....	190
4.4	Dluhové cenné papíry	191
4.4.1	Vymezení a klasifikace.....	191
4.4.2	Oceňování k rozvahovému dni.....	191
4.5	Podíly a akcie	193
4.5.1	Vymezení a klasifikace.....	193
4.5.2	Oceňování k rozvahovému dni.....	195
4.5.3	Výnosy z majetkových účastí	197
4.6	Cenné papíry k obchodování	198
4.7	Realizovatelné cenné papíry	199
4.7.1	Trvalé snížení hodnoty	200
4.8	Vlastní akcie	201
4.9	Cenné papíry v cizí měně.....	202
4.9.1	Oceňování nabytých cenných papírů	202
4.9.2	Kurzové rozdíly k rozvahovému dni	203
4.9.3	Oceňování k rozvahovému dni včetně kurzových rozdílů.....	203
4.10	Prodej cenných papírů včetně daňových aspektů	205
4.11	Inventarizace	206
4.12	Změna metody oceňování cenných papírů – začátek nebo ukončení oceňování reálnou hodnotou	208
4.12.1	Změna v kategorii účetních jednotek	208
4.12.2	Příklady na přechod z mikro účetních jednotek do malých účetních jednotek.....	209

5.	FINANČNÍ MAJETEK	211
5.1	Peněžní prostředky v pokladně	212
5.2	Valutová pokladna	214
5.2.1	Použití kurzu k okamžiku pohybu peněz	215
5.2.2	Přepočet valut ke konci účetního období	216
5.3	Peněžní prostředky na účtech	216
5.4	Zákon o omezení plateb v hotovosti	218
6.	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	221
6.1	Pohledávky	222
6.1.1	Pohledávky z obchodních vztahů	222
6.1.2	Oceňování pohledávek	222
6.1.3	Poskytnuté zálohy	223
6.1.4	Pohledávky v cizích měnách	224
6.1.5	Postoupení pohledávek	226
6.1.6	Zápočet pohledávek	232
6.1.7	Vytváření opravných položek k pohledávkám	232
6.1.7.1	Zákonné opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8 ZoR)	233
6.1.7.2	Zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 (§ 8a ZoR)	234
6.1.7.3	Zákonné opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8b ZoR)	234
6.1.7.4	Zákonné opravné položky k „drobným“ pohledávkám (§ 8c ZoR)	235
6.1.7.5	Účetní opravné položky	235
6.1.7.6	Účtování opravných položek	236
6.1.8	Opravné položky k cizoměnovým pohledávkám	239
6.1.9	Promlčení a odpis tuzemských pohledávek	239
6.1.10	Odpis cizoměnových pohledávek	241
6.1.11	Pohledávky a závazky ze smluvních pokut a úroků z prodlení	241
6.1.12	Vykazování pohledávek v rozvaze	242
6.2	Závazky	245
6.2.1	Závazky z obchodních vztahů (krátkodobé)	245
6.2.2	Dodanění promlčených nebo neuhrazených dluhů (závazků)	248
6.2.3	Závazky a pohledávky v cizí měně	249
6.2.4	Zúčtování se zaměstnanci a s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	251
6.2.5	Zúčtování daní	253

6.2.6	Zúčtování pohledávek a závazků ke společníkům a členům družstva	256
6.2.7	Jiné pohledávky a závazky	257
6.2.8	Vykazování závazků v rozvaze	262
6.3	Inventarizace pohledávek a závazků	263
6.4	Zúčtování dotací	264
6.5	Přechodné účty aktiv a pasiv	268
6.5.1	Náklady příštích období	269
6.5.2	Komplexní náklady příštích období	270
6.5.3	Příjmy příštích období	271
6.5.4	Výdaje příštích období	272
6.5.5	Výnosy příštích období	274
6.5.6	Dohadné účty aktivní a dohadné účty pasivní	275
6.5.6.1	Dohadné účty aktivní	276
6.5.6.2	Dohadné účty pasivní	278
7.	VLASTNÍ KAPITÁL	283
7.1	Základní kapitál a ážio	284
7.1.1	Vklady do základního kapitálu při vzniku obchodní korporace	285
7.1.2	Změny základního kapitálu	291
7.1.3	Ážio	294
7.2	Ostatní kapitálové fondy	295
7.3	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	295
7.4	Oceňovací rozdíly při přeměnách obchodních korporací	296
7.5	Výsledek hospodaření	297
7.5.1	Výsledek hospodaření běžného roku	297
7.5.2	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (jeho rozdělení, převody zisku a úhrada ztráty)	297
7.5.2.1	Rozdělení hospodářského výsledku ve schvalovacím řízení u účetních jednotek, které nejsou individuálními podnikateli	298
7.5.2.2	Individuální podnikatelé	299
7.5.3	Zálohy na podíly na zisku	299
7.5.4	Výsledek hospodaření minulých let	312
7.5.5	Jiný výsledek hospodaření minulých let	312
7.5.5.1	Účtování o odložené dani prvním rokem	312
7.5.5.2	Významné opravy chyb minulých let	313
7.6	Účet individuálního podnikatele	315
8.	DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY, ÚVĚRY, ODLOŽENÁ DAŇ A REZERVY	317
8.1	Dlouhodobé závazky	318
8.2	Úvěry	322
8.3	Rezervy	324
8.3.1	Úvod	324
8.3.2	Obsahové vymezení rezerv	325

8.3.3	Postup tvorby a použití rezerv	326
8.3.4	Postup účtování	326
8.3.5	Příklad k účtování o rezervě na daň z příjmů	327
9.	NÁKLADY A VÝNOSY	329
9.1	Členění nákladů a výnosů	330
9.2	Zásady pro účtování nákladů a výnosů	331
9.3	Časové rozlišení nákladů a výnosů	333
9.4	Manka a škody	334
9.5	Opravné položky k majetku	335
9.6	Splatná daň z příjmů	336
9.7	Odložená daň	336
10.	ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	345
10.1	Inventarizace	346
10.2	Postup při uzavírání účetních knih (zvláštnosti jednotlivých obchodních korporací)	355
10.2.1	Otevírání a uzavírání účetních knih podle zákona o účetnictví	355
10.2.2	Postup při otevírání a uzavírání účetních knih	357
10.2.2.1	Otevírání účetních knih	357
10.2.2.2	Uzavírání účetních knih	358
10.3	Druhy účetních závěrek	360
10.3.1	Účetní závěrka řádná, mimořádná, mezitímní	360
10.4	Složky účetní závěrky	362
10.4.1	Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky bez povinnosti auditu	365
10.4.2	Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky s povinností auditu a dále pro střední a velké účetní jednotky	369
10.5	Ověření účetní závěrky auditorem	379
10.6	Výroční zpráva	380
10.7	Nefinanční informace	381
10.8	Zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy	382
11.	ÚČETNÍ A DAŇOVÁ SOUSTAVA	385
11.1	Vztah účetnictví a daňové soustavy	386
12.	MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ	391
12.1	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – Mezinárodní účetní standardy	401
12.2	Koncepční rámec pro sestavování a zveřejňování účetní závěrky	402
12.3	Přehled platných IFRS/IAS a interpretací	403
12.4	IFRS pro malé a střední podniky	437
12.5	Příklad praktické aplikace IFRS/IAS (uplatnění IFRS 16)	438

1.3 ZÁKLADNÍ PRVKY SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ

Zákon o účetnictví stanoví základní podmínky pro vedení účetnictví pro různé typy podnikatelských (i nepodnikatelských) subjektů. V zásadě je účetnictví založeno na několika základních prvcích bez ohledu na konkrétní podmínky účetní jednotky. Mezi tyto základní prvky soustavy účetnictví patří shromažďování účetních záznamů, zpracování účetních záznamů, analýza zjištěných a zpracovaných informací, hodnocení výsledků a sdělení těchto výsledků uživatelům ekonomických informací.

1.3.1 ÚČETNÍ ZÁZNAM

§ 33 ZoÚ Obecným pojmem, který v sobě zahrnuje celou řadu účetních písemností, je „účetní záznam“. Zákon o účetnictví definuje účetnictví jako soustavu účetních záznamů. Účetním záznamem se rozumí data, která jsou nositeli informací týkajících se předmětu účetnictví nebo jeho vedení. Každou informaci týkající se předmětu účetnictví nebo jeho vedení jsou účetní jednotky povinny zaznamenávat výhradně jen účetními záznamy. Tyto účetní záznamy mohou být seskupovány do účetních záznamů nesoucích souhrnnou informaci.

§ 4 odst. 4 ZoÚ

Za účetní záznamy jsou podle zákona považovány:

- ➔ účetní doklady – jsou definovány v § 11 ZoÚ jako průkazné účetní záznamy (dále viz kapitola 1.3.1.1),
- ➔ účetní zápisy – jsou definovány v § 12 ZoÚ jako účetní záznamy, jejichž obsah je určen ustanoveními zákona, která se týkají účetních knih,
- ➔ účetní knihy – pro soustavu účetnictví jsou definovány v § 13 ZoÚ,
- ➔ odpisový plán – je předepsán § 28 odst. 6 ZoÚ pro účetní jednotky, které mají vlastnické nebo jiné právo k majetku, anebo které hospodaří s majetkem státu nebo s majetkem územních samosprávných celků,
- ➔ inventurní soupisy – jejich náležitosti jsou definovány v § 30 ZoÚ. Dokládají se jimi skutečné stavy majetku a závazků účetní jednotky, zjištěné při inventarizaci fyzickou nebo dokladovou inventurou,
- ➔ účtový rozvrh – obsahuje všechny účty, které slouží účetní jednotce k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky. Musí jej sestavit každá účetní jednotka na základě směrné účtové osnovy,
- ➔ účetní závěrka – je definována v § 18 ZoÚ,
- ➔ výroční zpráva – je definována v § 21 ZoÚ,
- ➔ mzdové listy,
- ➔ daňové doklady,
- ➔ jiná dokumentace vyplývající ze zvláštních právních předpisů.

Z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že pojem „účetní záznam“ je velice obecný a zahrnuje prakticky veškeré doklady, které s účetnictvím souvisejí, počínaje účetním dokladem a výroční zprávou konče. Jednotlivé účetní záznamy na sebe musí navazovat. Předepisuje to § 33a ZoÚ, který stanovuje, že obsah účetního záznamu musí být prokázán obsahem jiných průkazných účetních záznamů. Například účetní závěrka se sestavuje na základě účetních knih. Účetní zápisy do hlavní knihy se provádějí na základě účetních dokladů. Nedodržení těchto návazností by mohlo vést k neprůkazným účetním záznamům.

1.5 NÁVRH ÚČTOVÉHO ROZVRHU PRO PODNIKATELE
S VAZBOU NA POLOŽKY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

ÚČET	ROZVAHA		VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY	
	AKTIVA	PASIVA	NAKLADY	VÝNOSY
ÚČTOVÁ TŘÍDA 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK				
ÚČTOVÁ SKUPINA 01 – DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK				
011–Žřizovací výdaje (vzniklé nejpozději v účetním období započatém v roce 2015)	B.I.			
012–Nehmotné výsledky vývoje	B.I.4.			
013–Software	B.I.1.			
014–Ocenitelná práva	B.I.2.1.			
015–Emisní povolenky	B.I.2.2.			
016–Preferenční limity	B.I.4.			
017–Goodwill	B.I.4.			
019–Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.3.			
021–Stavby	B.I.4.			
ÚČTOVÁ SKUPINA 02 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK ODPISOVANÝ				
022–Hmotné movité věci a jejich soubory	B.II.1.2.			
025–Pěstelské celky trvalých porostů	B.II.2.			
026–Dospělá zvířata a jejich skupiny	B.II.4.1.			
027–Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	B.II.4.2.			
029–Jiný dlouhodobý hmotný majetek	B.II.3.			
ÚČTOVÁ SKUPINA 03 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK NEODPISOVANÝ	B.II.4.3.			
031–Pozemky	B.II.1.1.			
032–Umělecká díla a sbírky	B.II.4.3.			
ÚČTOVÁ SKUPINA 04 – NEDOKONČENÝ DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ A HMOTNÝ MAJETEK				
041–Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	B.I.5.2.			
042–Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	B.II.5.2.			
ÚČTOVÁ SKUPINA 05 – POSKYTNUTÉ ZÁLOHY NA DLOUHODOBÝ MAJETEK				
051–Poskytnuté zálohy a záadvaky na dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.5.1.			
052–Poskytnuté zálohy a záadvaky na dlouhodobý hmotný majetek	B.II.5.1.			
053–Poskytnuté zálohy a záadvaky na dlouhodobý finanční majetek	B.III.7.2.			
ÚČTOVÁ SKUPINA 06 – DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK				
061–Podílové cenné papíry a podíly v ovládaných osobách	B.III.1.			
062–Podílové cenné papíry a podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	B.III.3.			
063–Realizovatelné cenné papíry a podíly	B.III.3.			
065–Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	B.III.5.			
066–Zápůjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládaná osoba	B.III.2.			
067–Ostatní zápůjčky a úvěry	B.III.6.			
068–Zápůjčky a úvěry – podstatný vliv	B.III.4.			
069–Jiný dlouhodobý finanční majetek	B.III.7.1.			

Základní souvztahnosti

OPERACE	MD	D
Účetní odpisy dlouhodobého nehmotného majetku	551	07x
Účetní odpisy dlouhodobého hmotného majetku	551	08x

Účetní odpisy a ZDP

Uplatnění účetních odpisů přímo v základu daně je přípustné jen v případech, které vymezuje § 24 odst. 2 písm. v) ZDP. Účetní odpisy tak lze do základu daně zahrnout pouze u:

- ➔ **dlouhodobého hmotného majetku**, který není pro účely ZDP vymezen podle § 26 ZDP jako hmotný majetek (za tento majetek, který není majetkem hmotným podle ZDP, lze považovat např. hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením se vstupní cenou nepřevyšující 80 000 Kč, nebo právo stavby),
- ➔ **dlouhodobého nehmotného majetku s výjimkou:**
 - › majetku, který byl definován jako nehmotný majetek v ZDP ve znění platném do 31. 12. 2000, pokud byl zaevidován před tímto datem, a
 - › nehmotného majetku definovaného § 32a ZDP ve znění platném k 31. 12. 2020, který byl pořízen před 1. 1. 2021, resp. v časovém úseku vymezeném zdaňovacím obdobím započatým v roce 2004 a konče dnem 31. 12. 2020 (s níže uvedenou výjimkou). „Svrchní omezení“ tohoto časového rámce je dáno již několikrát zmíněným zrušením dřívějšího § 32a ZDP stanovujícího „daňové odpisy“ nehmotného majetku, a to k 1. 1. 2021.

Podle § 24 odst. 2 písm. v) bodu 2 ZDP jsou předmětné účetní odpisy dlouhodobého nehmotného majetku daňově uplatnitelné, byl-li předmětný majetek poplatníkem:

- › **pořízen úplatně**, nebo
- › **pořízen ve vlastní režii** za účelem obchodování s ním, nebo
- › **byl nabytý vkladem**; v případě majetku nabytého vkladem však lze tyto odpisy uplatnit pouze tehdy, byl-li vkládáný majetek u vkládajícího člena obchodní korporace (s bydlištěm nebo sídlem na území ČR) pořízen úplatně a zároveň byl u fyzické osoby zahrnut v obchodním majetku a u právnické osoby v jejím majetku. U nabyvatele lze účetní odpisy uplatnit jen do výše zůstatkové ceny prokázané u vkladatele ke dni jeho vkladu.
U nehmotného majetku vloženého poplatníkem v ČR nerezidentním lze u nabyvatele uplatnit účetní odpisy jen do výše úhrady prokázané vkladatelem,
- › **nabytý přeměnou**; účetní odpisy u nástupnické obchodní korporace jsou přitom nákladem jen do výše zůstatkové ceny evidované u zanikající nebo rozdělované obchodní korporace ke dni předcházejícímu rozhodný den přeměny bez vlivu ocenění reálnou hodnotou, a to za podmínky, že u zanikající nebo rozdělované obchodní korporace bylo možné odpisy z tohoto nehmotného majetku uplatňovat,
- › **nabytý bezúplatně**.

Minimální doba finančního leasingu

Minimální
doba
finančního
leasingu
– § 21d odst. 1
písm. d) ZDP

Požadavek na dodržení minimální doby trvání smluvního vztahu je stanoven přímo v rámci parametrů definujících finanční leasing v § 21d ZDP. Není-li tedy požadována doba jeho trvání naplněna, nelze příslušný vztah za finanční leasing považovat.

Podmínky finančního leasingu, resp. jeho daňové účinnosti, byly v minulosti několikrát měněny. Vzhledem k existenci přechodných ustanovení jednotlivých novel zákona se tedy dnes můžeme setkat s požadavkem na dodržení minimální doby trvání finančního leasingu v různých délkách. Určení správné **minimální doby** je přitom odvislé od okamžiku uzavření příslušné leasingové smlouvy, resp. od okamžiku přenechání předmětného majetku ve stavu způsobilém obvyklému užívání uživateli.

Podle úpravy platné v současnosti je vyžadováno, aby minimální doba finančního leasingu odpovídala minimální době odpisování stanovené pro jednotlivý hmotný majetek podle § 30 odst. 1 ZDP, přičemž u hmotného majetku zařazeného v odpisové skupině 2 až 6 je tato doba zkrácena o 6 měsíců.

Majetek zařazen v odpisové skupině	Minimální doba finančního leasingu
1	3 roky (36 měsíců)
2	4 roky a 6 měsíců (54 měsíců)
3	9 let a 6 měsíců (114 měsíců)
4	19 let a 6 měsíců (234 měsíců)
5	29 let a 6 měsíců (354 měsíců)
6	49 let a 6 měsíců (594 měsíců)

V současné době se však můžeme setkat i s finančním leasingem uzavřeným na dobu kratší než doby uvedené v této tabulce. Novelizací ZDP provedenou k 1. 1. 2021 nabyla znovu aktuálnosti technika mimořádných odpisů (viz i kapitola 2.5.2), a to pro hmotný majetek pořízený v období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2021 splňující podmínky § 30a ZDP. Připomeňme, že tyto odpisy mohou být uplatněny pouze u majetku nového spadajícího do 1. či 2. odpisové skupiny, přičemž předmětný majetek může být takto odepsán již za 12 (1. odpisová skupina) či 24 měsíců (2. odpisová skupina). Je-li poskytovatelem finančního leasingu majetek odpisován technikou mimořádných odpisů, potom i příslušná leasingová smlouva může být uzavřena na tutéž dobu (12 či 24 měsíců podle odpisové skupiny). Jen pro úplnost dodejme, že další zkrácení této doby o 6 měsíců (jak je uvedeno výše) zde však nepřichází v úvahu.

Hovoříme-li o době finančního leasingu, je tato počítána ode dne, kdy byl hmotný majetek jeho uživateli přenechán ve stavu způsobilém k obvyklému užívání. Pro určení minimální doby finančního leasingu není tedy rozhodující pouze okamžik uzavření příslušné leasingové smlouvy či okamžik prostého dodání předmětného majetku, nýbrž právě tento okamžik jeho předání ve stavu způsobilém k užívání.

Smlouva o finančním leasingu obráběcího centra byla podepsána dne 25. 7. 2021 s dobou jeho trvání 54 měsíců. Počátek běhu finančního leasingu byl smlouvou stanoven na 1. 8. 2021, jeho konec, resp. následný odkup pak na 1. 2. 2026. Podle přílohy k ZDP je majetek zaříděn do 2. odpisové skupiny. Majetek není leasingovou společností odpisován mimořádnými odpisy. Odkupní cena (viz další text) byla stanovena v souladu s požadavkem § 21d odst. 1 písm. b) ZDP. Předmět finančního leasingu byl jeho uživateli dodán do areálu firmy dne 1. 8. 2021.

3.5.4 ÚČTOVÁNÍ O ZVÍŘATECH

V rámci zásob vlastní výroby jsou účtována též zvířata zařazená do zásob. Jak již bylo dříve uvedeno, o zvířatech jako o zásobách účtujeme a vykazujeme je ve třech skupinách:

ÚČET	VYKÁZÁNÍ V ROZVAZE	OBSAH POLOŽKY
124–Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	C.I.4. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	Jatečná zvířata vlastního chovu, nakupovaná zvířata, např. mladá chovná zvířata, zvířata ve výkrmu, kožešinová zvířata, ryby, včelstva, hejna slepic, kachen, krůt perliček a hus na výkrm
112–Materiál na skladě	C.I.1. Materiál na skladě	Pokusná zvířata
132–Zboží	C.I.3.2. Zboží	Zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji s výjimkou jatečných zvířat

Pokud půjde o mladá zvířata a jejich skupiny, účtujeme o nich na účtu *124–Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny*, ať už se jedná o nakupovaná zvířata od externích dodavatelů nebo o vlastní chov zvířat, přičemž pro jejich pohyb v účetnictví je používán účet *584–Změna stavu mladých a ostatních zvířat*.

V účetní jednotce, která účtuje způsobem A, proběhly následující účetní operace vztahující se ke zvířatům:

*Zůstatky na účtech: 124.01 telata 50 000
 124.02 selata 25 300*

DOKLAD	OBSAH ÚČETNÍHO PŘÍPADU	ČÁSTKA V KČ	ZAÚČTOVÁNÍ
PF 1	Nakoupená selata – 15 % DPH	20 000 3 000	124.02/321 343/321
VZ 1	Příchovky telat ve vlastních nákladech	9 000	124.01/584
PF 2	Nákup krmné směsi pro zvířata – 21 % DPH	55 000 11 550	501/321 343/321
VZ 2	Váhové přírůstky selat ve vlastních nákladech	5 000	124.02/584
VF 1	Faktura za prodané vepře – 15 % DPH	10 000 1 500	311/602 311/343
VZ 3	Úbytek vepřů v důsledku prodeje	8 500	501/124.02
VZ 4	Převod telat do základního stáda krav v době jejich březosti – úbytek zvířat v zásobách – přesun zvířat do základního stáda	25 000 25 000	584/124.01 026/588

3.6 ZÁSoby NA KONCI ÚČETNÍHO OBDOBÍ

Na konci účetního období nezřídka dochází k situaci, kdy při nákupu zásob (materiál, zboží) tyto zásoby do účetní jednotky fyzicky dorazí, ale účetní jednotce nejsou dodavatelem doručeny patřičné doklady – přijaté faktury, případně dodací listy. Druhou typickou situací na konci účetního období je stav, kdy do účetní jednotky dorazí příslušné doklady – přijaté faktury za zásoby, popř. i dodací listy na ně, ale nedorazí fyzicky předmětné zásoby. Oba případy je nutno v účetnictví řádně podchytit.

4.5.3 VÝNOSY Z MAJETKOVÝCH ÚČASTÍ

Na základě schválení účetní závěrky a rozdělení zisku vzniká investorovi držícímu akcie či podíly nárok na podíl na zisku.

V České republice při výplatě podílů na zisku dochází ke zdanění vypláceného zisku 15% srážkovou daní. Existují však podmínky, při jejich naplnění dochází ke snížení daňové sazby, nebo dokonce i k celkovému osvobození při výplatě společníkům.

Příjemce dividendy – mateřská právnická osoba

U právnických osob je výplata podílů ošetřena již řadu let evropskou směrnicí¹⁾. Ve vazbě na Směrnici EU vymezuje § 19 odst. 3 ZDP podmínky osvobození zdanění podílů pro mateřskou společnost, v návaznosti na § 19 odst. 1 písm. zi) ZDP²⁾, který od zdanění osvobozuje příjmy z podílů na zisku plynoucí od dceřiné společnosti, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie než České republiky, mateřské společnosti, která je daňovým rezidentem České republiky nebo daňovým rezidentem jiného státu Evropské unie.

Osvobození lze uplatnit, je-li naplněn vztah „mateřská a dceřiná společnost“. Jde tedy o vztah založený na vlastnictví alespoň 10% podílu na základním kapitálu nepřetržitě nejméně po dobu 12 měsíců. Časovou podmínku 12 měsíců lze splnit i dodatečně. Právní forma společnosti musí být obchodní korporace (tj. akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným) anebo družstvo.

V případě, že nejsou podmínky pro osvobození naplněny, zdaňuje se podíl na zisku srážkovou daní 15 %, pokud smlouva o zamezení dvojího zdanění uzavřená mezi zeměmi mateřské a dceřiné společnosti nestanoví jinak.

Zákon o daních z příjmů definuje pojem „mateřská společnost“, jež může přijímat osvobozené podíly na zisku od svých dceřiných společností. Mezi mateřské společnosti jsou zařazeny akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, zahraniční společnosti podobné právní formy vymezené v příloze směrnice, svěřenský fond, rodinná fundace, obec a svazek obcí, pokud v jejich obchodním majetku je nejméně po dobu 12 měsíců nepřetržitě alespoň 10% podíl na základním kapitálu jiné obchodní korporace.

Příjemce dividendy – tuzemská právnická osoba nebo fyzická osoba

Pokud je příjemcem podílu na zisku právnická osoba nesplňující podmínku mateřské společnosti nebo tuzemská fyzická osoba, je vyplácející společnost povinna srazit srážkovou daň. Sražení daně je nutné provést při výplatě podílů na zisku, nejpozději však do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada schválila účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku. Srážková daň se odvádí místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce následující po měsíci, ve kterém byla povinnost provést srážku.

Dividendy podléhající české srážkové dani podle § 36 ZDP se nezahrnují do daňového základu právnické osoby.

¹⁾ Směrnice Rady 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států (dále jen „Směrnice EU“).

²⁾ Ustanovení lze použít obdobně i pro obchodní korporaci, která je daňovým rezidentem Norska nebo Islandu.

Výběr hotovosti z bankovního účtu do pokladny

Č.	POPIS OPERACE	TYP ÚČETNÍHO DOKLADU	ČÁSTKA KČ	MD	D
1.	Výběr hotovosti z bankovního účtu	BÚ	150 000	261	221
2.	Příjem hotovosti do pokladny	PPD	150 000	211	261

Vysvětlivky:

PPD – příjmový pokladní doklad

BÚ – výpis z bankovního účtu

Převod nadlimitní hotovosti v pokladně na bankovní účet

Č.	POPIS OPERACE	TYP ÚČETNÍHO DOKLADU	ČÁSTKA KČ	MD	D
31.12. 2021	Výběr hotovosti z pokladny – odvod do banky	VPD	150 000	261	211
2.1. 2022	Příjem v bance – převod hotovosti z pokladny	BÚ	150 000	221	261

V souladu s § 12a vyhlášky bude konečný zůstatek k rozvahovému dni (tj. 31. 12. 2021) účtu 261–Peníze na cestě ve výši 150 000 Kč na straně MD vykázán v rozvaze v položce „C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech“.

Při účtování o pohybu peněz v hotovosti je nezbytně nutné účtovat na základě účetních dokladů (příjmových nebo výdajových pokladních dokladů). Do finančního účetnictví není možné účtovat na účet 211–Pokladna na základě pokladní knihy. Pokladní kniha je pomocnou evidencí, která slouží pokladníkovi, a následně je její význam při kontrole účetních zápisů nebo inventarizaci.

Stav (konečný zůstatek) na účtu 211–Pokladna doporučujeme minimálně jednou za měsíc (nejlépe k poslednímu dni v měsíci) kontrolovat se stavem v pokladní knize. Tato kontrola by měla patřit mezi běžné pravidelné vnitřní kontroly účetní jednotky.

I když zákon o účetnictví předepisuje fyzickou inventuru jednou ročně, doporučujeme provádět fyzickou inventuru hotovosti častěji na základě vnitřních pravidel účetní jednotky. V této souvislosti je nutné mít na paměti též ustanovení zákoníku práce, kde jsou předepsány inventarizace v konkrétních případech, jestliže má zaměstnavatel se zaměstnancem podepsanou dohodu o hmotné odpovědnosti.

Účtování
o pohybu
hotovosti
na základě
účetních
dokladů

Vazba
účetnictví
na pokladní
knihu
Inventura
pokladny

Rozhodný den fyzické inventury pokladní hotovosti

Ve společnosti XYZ, s. r. o., byla od pátku 24. 12. 2021 vyhlášena celozávodní dovolená, která končí na Nový rok. Posledním pracovním dnem roku 2021 byl v této společnosti čtvrtek 23. 12. Tento den byl v souladu s § 30 odst. 4 ZoÚ vyhlášen rozhodným dnem pro provedení fyzické inventury hotovosti.

Dne 23. 12. 2021 byla provedena fyzická inventura, o níž byl s tímto datem vystaven inventurní zápis s náležitostmi podle § 30 odst. 7 ZoÚ, který obsahoval i soupisku bankovek a mincí zjištěných k tomuto datu.

Za předpokladu, že v období od 23. 12. 2021 do 3. 1. 2022 nedošlo v dané společnosti k žádné mimořádné události, která by měla za následek schodek na pokladně, je fyzická inventura provedená dne 23. 12. prokázáním konečného zůstatku hotovosti k rozvahovému dni, tj. k 31. 12. 2021.

6.1.10 ODPIS CIZOMĚNOVÝCH POHLEDÁVEK

V předcházející kapitole se zabýváme odpisem pohledávek, které jsou v účetnictví účetní jednotky vedeny v korunách. V případě, kdy účetní jednotka hodlá odeslat pohledávku vedenou v cizí měně, vznikaly otázky, jakým kurzem má být odpis cizoměnové pohledávky zaúčtován a zda při této transakci vzniká kurzový rozdíl.

Uvedený problém řeší Interpretace Národní účetní rady I-21 Odpis cizoměnové pohledávky a závazku. Z této interpretace vyplývají následující závěry:

- okamžikem uskutečnění účetního případu je datum, kdy vedení společnosti rozhodlo o odpisu pohledávky (tento postup by účetní jednotka měla upravit vnitřním předpisem),
- k tomuto datu je nutno přepočítat hodnotu cizoměnové pohledávky na českou měnu podle pravidel, která má účetní jednotka upravené ve vnitřním předpise,
- primárně se jedná o odpis pohledávky v cizí měně, nikoliv v české měně. Při tomto odpisu vzniká kurzový rozdíl.

Společnost A vystavila v roce 2020 fakturu na společnost B ve výši 10 000 EUR. Společnost A používá ve svém účetnictví denní kurz, který ke dni vystavení faktury činil 25,58 Kč/EUR.

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA V Kč	MD	D
1.	Vydaná faktura	255 800	311	602
<i>Faktura nebyla k 31. 12. 2020 zaplacená, byl proveden kurzový přepočet platným kurzem ČNB ve výši 26,245 Kč/EUR:</i>				
2.	Kurzový rozdíl – zisk	6 650	311	663
<i>V roce 2021 vedení společnosti rozhodlo o odpisu pohledávky. Kurz ČNB k tomuto dni je 25,80 Kč/EUR:</i>				
3.	Kurzový rozdíl – ztráta	4 450	563	311
4.	Odpis pohledávky	258 000	546	311

6.1.11 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY ZE SMLUVNÍCH POKUT A ÚROKŮ Z PRODLENÍ

Pohledávky a závazky ze smluvních pokut a úroků z prodlení se promítají do účetního výsledku hospodaření bez ohledu na to, zda byly zaplacené, či nikoliv. Jedná se o smluvní pokuty a úroky z prodlení ve smyslu příslušných ustanovení OZ.

Základ daně pro daň z příjmů ovlivňují ale pouze zaplacené, resp. přijaté smluvní pokuty a úroky z prodlení. Z tohoto důvodu je důležité, aby účetní evidence byla uspořádána tak, aby bylo možné zachytit v účetnictví rozdíly, o které je nutno korigovat daňový základ. K tomu je nutné, aby pohledávky z těchto titulů byly vedeny na samostatných analytických účtech i podle roků, ve kterých tyto pohledávky a závazky vznikly.

V roce 2020 vyúčtovala společnost A společnosti B úrok z prodlení ve výši 10 000 Kč a dále společnosti C smluvní pokutu ve výši 15 000 Kč. Společnost B tento úrok z prodlení zaplatila v roce 2020, společnost C zaplatila smluvní pokutu v roce 2021. V roce 2021 vyúčtovala společnost A společnosti D úrok z prodlení ve výši 8 000 Kč, který nebyl v roce 2021 zaplacen.

Účtování u společnosti A v roce 2020

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA V Kč	MD	D
1.	Pohledávka za společnost B	10 000	315.1	644

	POPIS OPERACE	MD	D
	d) srážková daň	364–Závazky ke společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku a jiných vlastních zdrojů	342–Ostatní přímé daně
	e) převod zisku ve výši převyšující vyplacené zálohy na nerozdělený zisk minulých let	431–Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	428–Nerozdělený zisk minulých let
	Varianta II. Převod výsledku hospodaření – ztráty za uplynulé uzavřené účetní období	354–Pohledávky za společníky obchodní korporace při úhradě ztráty	432–Zálohy na podíly na zisku
	Předpis vrácení srážkové daně společníkům	342–Ostatní přímé daně	354–Pohledávky za společníky obchodní korporace při úhradě ztráty

Od 1. 1. 2021 nabyla účinnosti novela ZOK (zákon č. 33/2020 Sb.), která přinesla novinky v oblasti záloh a podílu na zisku. Této problematice se věnuji v rámci obecných ustanovení:

- § 34 – Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích,
- § 35 – Záloha na podíl na zisku,
- § 40 – Omezení rozdělení a výplaty podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích.

V případě **společnosti s ručením omezeným** je dále třeba vzít v úvahu § 161 ZOK (podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích) a v případě **akciové společnosti** § 348 ZOK (podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích).

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o významné novinky, jejichž aplikace v praxi klade nároky i na odborné znalosti podvojného účetnictví podnikatelů, níže uvádíme vybraná ustanovení přímo upravující tuto problematiku a dále **výňatky z Důvodové zprávy** k novelizovaným ustanovením, a to **včetně komentáře**, který se vztahuje k účetnictví.

➔ Ustanovení § 34 ZOK

„§ 34

Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích

(1) Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Na základě účetní závěrky podle věty první lze rozdělit zisk a jiné vlastní zdroje do konce účetního období následujícího po účetním období, za něž byla účetní závěrka sestavena. Zisk a jiné vlastní zdroje lze rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.

(2) Částka k rozdělení nesmí v kapitálové společnosti nebo družstvu překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může kapitálová společnost nebo družstvo použít podle svého uvážení, snížený o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou. Rozhodnutí nejvyššího orgánu učiněné v rozporu s větou první nemá právní účinky. K rozdělení nelze použít fondy, jejichž vznik, změnu nebo zánik upravuje právní předpis nebo společenská smlouva způsobem, který jejich rozdělení nepřipouští.

Použití/rozpuštění rezerv

O použití rezerv nebo jejich zrušení pro nepotřebnost se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 45–Rezervy se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu nákladů účtových skupin 55–Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti, 57–Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti nebo 59–Daň z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

*Použití
rezerv*

Výše uvedený text můžeme převést do tabulky předkontací takto:

POPIS OPERACE	MD	D
Tvorba rezervy týkající se provozní činnosti	45x	55x
Tvorba rezervy týkající se finanční činnosti	45x	57x
Tvorba rezervy na daň z příjmů	45x	59x

Analytické účty

Analytické účty se vedou podle jednotlivých rezerv.

8.3.5 PŘÍKLAD K ÚČTOVÁNÍ O REZERVĚ NA DAŇ Z PŘÍJMŮ

Postup účtování tvorby a použití rezervy na daň z příjmů

Rok 2021

POPIS OPERACE	ČÁSTKA	MD	D
Zálohy zaplacené v průběhu roku 2021 na daňovou povinnost roku 2021	800 000	341	221
Tvorba rezervy na daň z příjmů	710 000	591	453

V rozvaze k 31. 12. 2021 bude vykázána v aktivech pohledávka vůči státu, a to ve výši předpokládaného přeplatku 90 000 Kč.

OZNAČENÍ A NÁZEV POLOŽKY	ČÁSTKA V TIS. Kč	ÚČTY, KTERÉ VSTUPUJÍ DO TÉTO ROZVAHOVÉ POLOŽKY
C.II. Pohledávky	90	součet
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	90	součet
C.II.2.4. Pohledávky ostatní	90	součet
C.II.2.4.3. Stát – daňové pohledávky	90	341, 453

Rok 2022

POPIS OPERACE	ČÁSTKA	MD	D
Předpis splatné daně na základě vypočtené daňové povinnosti za rok 2021 v daňovém přiznání	730 000	591	341
Použití rezervy	710 000	453	591
Vrácení přeplatku na dani z příjmů	70 000	221	341

Použité účty:

221–Bankovní účet

341–Daň z příjmů

453–Rezerva na daň z příjmů

591–Daň z příjmů splatná

Účtování o odložené dani

O odložené dani se účtuje prostřednictvím účtů účtové skupiny 48–Odložený daňový závazek a pohledávka souvztažně s výsledkovým účtem účtové skupiny 59–Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů (např. účet 592–*Dan z příjmů odložená*).

Pokud je o odložené dani v daném účetním období účtováno poprvé, tzn. její výpočet vychází z přechodných rozdílů minulých let, pak se tato první odložená daň účtuje prostřednictvím rozvahových účtů účtu nerozděleného zisku (428) nebo neuhrazené ztráty (429).

Účetní jednotce vznikla povinnost poprvé vykázat odloženou daň v roce 2021. Musí nejdříve vypočítat odloženou daň k 31. 12. 2020 (resp. 1. 1. 2021) a tuto daň zaúčtovat „rozvahově“.

DATUM	ČÁSTKA V KČ	ÚČET
1. 1. 2021	4 987	428/481

V dalších letech již účtujeme „výsledkově“ na účty účtové skupiny 59–Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů (např. účet 592):

DATUM	ČÁSTKA V KČ	ÚČET
31. 12. 2021	6 356	592/481
31. 12. 2022	6 355	592/481
31. 12. 2023	6 356	592/481
31. 12. 2024	6 355	592/481
31. 12. 2025	11 400	481/592
31. 12. 2026	11 400	481/592
31. 12. 2027	7 600	481/592

ÚČET 481 – ODLOŽENÁ DAŇ		
DATUM	MD	D
1. 1. 2021		4 978
31. 12. 2021		6 356
31. 12. 2022		6 355
31. 12. 2023		6 356
31. 12. 2024		6 355
31. 12. 2025	11 400	
31. 12. 2026	11 400	
31. 12. 2027	7 600	
Celkem	30 400	30 400

Konečný zůstatek na účtu odložené daně (účet 481) je k 31. 12. 2027 nulový. Vzhledem k tomu, že odložená daň se počítá vždy jen z přechodných rozdílů účetního a daňového pojetí transakcí, výsledkem každé takové transakce musí být vždy nakonec nula.

10.3 DRUHY ÚČETNÍCH ZÁVĚREK

10.3.1 ÚČETNÍ ZÁVĚRKA ŘÁDNÁ, MIMOŘÁDNÁ, MEZITÍMNÍ

Účetní závěrka

Výstupem z účetnictví a zhodnocením celoroční práce účetních je účetní závěrka. Co tvoří účetní závěrku (jaké informace a v jaké formě), je přesně stanoveno v ustanovení § 18 ZoÚ.

Zákon zná tři druhy účetních závěrek:

- ➔ řádnou,
- ➔ mimořádnou,
- ➔ mezitímní.

Účetní závěrka řádná a mimořádná

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku vždy, když uzavírají účetní knihy.

V případě uzavření účetních knih k poslednímu dni účetního období se jedná o řádnou účetní závěrku.

V ostatních případech, kdy se uzavírají účetní knihy, se jedná o účetní závěrku mimořádnou. Mimořádnou účetní závěrkou je i konečná účetní závěrka podle zvláštního právního předpisu.

Pro účetní závěrku řádnou a mimořádnou je tedy charakteristické, že ke dni, ke kterému se tyto účetní závěrky sestavují, se uzavírají účetní knihy.

V případě uzavírání účetních knih hovoříme o účetní uzávěrce. Je tedy potřebné rozlišovat mezi pojmy „účetní závěrka“ a „účetní uzávěrka“.

Den, ke kterému se uzavírají účetní knihy, je tzv. **rozvahový den**.

V účetní závěrce jsou účetní jednotky povinny uvádět informace podle stavu ke konci rozvahového dne; to platí obdobně i pro všechny účetní záznamy, které se sestavují k rozvahovému dni nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka.

Mezitímní účetní závěrka

*Obecná
pravidla
pro mezitímní
účetní závěrku*

V případech, kdy to vyžadují zvláštní právní předpisy (např. § 40 zákona o obchodních korporacích v případě výplaty záloh na podíly na zisku), mohou účetní jednotky sestavit účetní závěrku v průběhu účetního období i k jinému okamžiku než ke konci rozvahového dne. V případech sestavování mezitímní účetní závěrky účetní jednotky neuzavírají účetní knihy. Pro správné ocenění majetku a závazků v mezitímní účetní závěrce se provádějí též inventarizace.

Z pohledu ocenění majetku a závazků platí pro mezitímní účetní závěrku totéž co pro závěrku řádnou a mimořádnou, to znamená, že účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk, nebo ztráta.

V praxi se jedná o rezervy, opravné položky a odpisy majetku.

Pokud právní předpisy stanoví účetní jednotce povinnost sestavit řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku a zároveň mezitímní účetní závěrku, mezitímní účetní závěrka se nesestavuje.

IAS 7 – Výkazy peněžních toků

(IFRIC 12 – Koncesní smlouvy na poskytování služeb)

Účetní závěrka obsahuje i výkaz peněžních toků, ve kterém jsou zachyceny pohyby peněz a peněžních ekvivalentů v členění na provozní, investiční a finanční činnosti. Peněžní toky z provozní činnosti mohou být vykazovány pomocí přímé nebo nepřímé metody. Nepeněžní transakce se ve výkaze nezachycují.

IAS 8 – Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby

(SIC 7 – Zavedení euro)

(IFRIC 1 – Změny ve stávajících závazcích vyplývajících z ukončení provozu a uvedení místa do původního stavu včetně obdobných závazků)

(IFRIC 5 – Práva na účasti vyplývající z existence fondů určených na krytí nákladů na ukončení provozu, uvedení do původního stavu a obnovu životního prostředí)

(IFRIC 6 – Závazky vyplývající z účasti na specifickém trhu – Použitá elektrická a elektronická zařízení)

(IFRIC 12 – Koncesní smlouvy na poskytování služeb)

(IFRIC 21 – Daně a poplatky)

(IFRIC 22 – Transakce v cizí měně a předem hrazená protihodnota)

(IFRIC 23 – Nejistota ohledně účtování daně z příjmů)

Všechny položky nákladů a výnosů náležející do daného období se projeví v čistém zisku nebo ztrátě za příslušné období. Výjimkou jsou opravy zásadních chyb a důsledky změn v účetních pravidlech. Z čistého zisku nebo ztráty jsou obvykle rovněž vyloučeny přírůstky z přecenění a zisky nebo ztráty vyplývající z převodu účetní závěrky zahraničního podniku.

V účetní závěrce není možné některé položky vyčíslit přesně, a tak s ohledem na nejistoty podnikatelského prostředí musí být pouze odhadnuty. Jedná se např. o posuzování bonity pohledávek, doby použitelnosti majetku apod. Pokud dojde ke změně okolností, z nichž odhad vycházel, nebo jsou získány nové informace, měl by být odhad revidován. Taková změna v účetním odhadu se zahrne do čistého zisku nebo ztráty v období změny, nebo se časově rozliší do příštích období, pokud to podstata věci vyžaduje.

Účetní odhady

Opravy chyb, kterých se podnik dopustil při sestavování účetní závěrky za předcházející období, se vykazují jako úprava počátečního stavu nerozděleného zisku nebo neuhrazené ztráty a současně se upravují informace za předcházející účetní období takovým způsobem, jako by k chybě nedošlo.

Opravy zásadních chyb

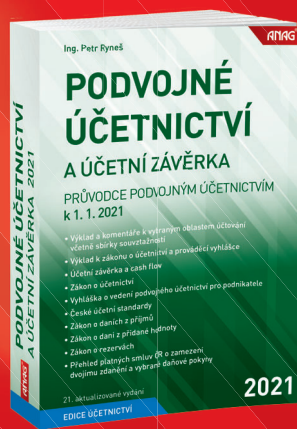
Změny v účetních pravidlech jsou zpravidla uplatňovány retrospektivně, tj. jako by v případě veškerých událostí a transakcí byla příslušná metoda uplatňována i dříve. Příslušné položky jsou přepočteny a výsledné úpravy jsou buď zaúčtovány na vrub, nebo ve prospěch nerozděleného výsledku hospodaření.

Změny v účetních pravidlech

Pokud nelze hodnotu úpravy spolehlivě vyčíslit, jsou změny v účetních pravidlech uplatňovány pouze ve vztahu k událostem a transakcím, které nastanou po datu změny účetní metody. V takovém případě nejsou související položky přepočítávány a neúčtuje se o žádných úpravách. Celá řada nových nebo novelizovaných IAS obsahuje přechodná ustanovení, která obvykle umožňují, aby byl konkrétní IAS uplatňován teprve ve vztahu k událostem a transakcím vzniklým po nabytí jejich účinnosti.

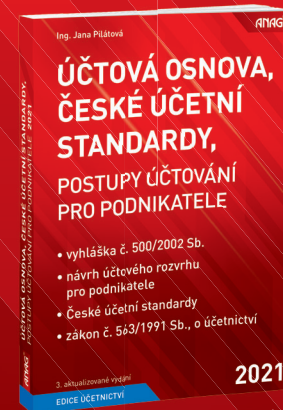
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ

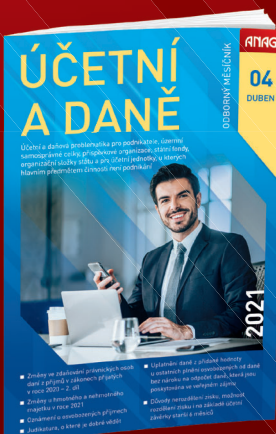
EDICE
ÚČETNICTVÍ

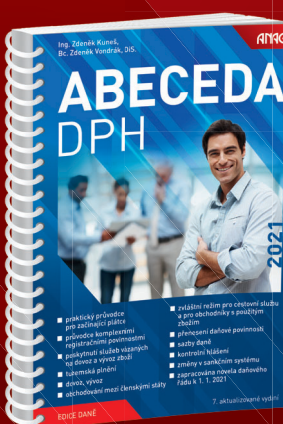
DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA

EDICE
ÚČETNICTVÍ

MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ

EDICE
DANĚ